

Austatud õiguskantsler Ülle Madise
Õiguskantsleri Kantselei
Kohtu tn 8, 15193 Tallinn
info@oiguskantsler.ee

24.04.2026

Taotlus kontrollida Maksu- ja Tolliameti tegevuse vastavust põhiseadusele ning hea halduse tavale

I. SISSEJUHATUS

1. MTÜ Eesti Laagrikorraldajate Liit (registrikood 80590808, **ELKL**) on laagrikorraldajaid koondav heategevuslik avalikes huvides tegutsev esindusorganisatsioon, mis tegeleb laagrikorraldajatele koolituste korraldamise ning laagrite tervikliku arendamise ja kvaliteedi tõstmisega. ELKL-i liikmed korraldavad noorte püsi- ja projektlaagreid noorsootöö seaduse (NTS) tähenduses. ELKL-i liikmete korraldatavates ning Haridus-ja Noorteameti (HARNO) poolt toetatud laagrites osaleb igal aastal kümneid tuhandeid lapsi ja noori, kellele pakutakse mitmekülgset arendavat tegevust (s.o tervistava ja arendava puhkuse teenust).
2. Õiguskantsleri seaduse (ÕKS) § 19 lg 1 kohaselt on igaühel õigus pöörduda oma õiguste kaitseks õiguskantsleri poole taotlusega kontrollida, kas riigiasutus, kohaliku omavalitsuse asutus või organ, avalik-õiguslik juriidiline isik või avalikke ülesandeid täitev füüsiline või eraõiguslik juriidiline isik järgib põhiõiguste ja -vabaduste tagamise põhimõtet ning hea halduse tava. Õiguskantsler on ka lasteombudsman, kelle ülesanne on seista laste ja noorte õiguste kaitsmise ja edendamise eest (ÕKS § 1 lg 8).
3. Pöördumise vajaduse on tinginud Maksu- ja Tolliameti (MTA) tegevus seoses käibemaksuseaduse (KMS) § 16 lg 1 p-s 6 toodud maksuvabastuse rakendamisega. KMS § 16 lg 1 p-i 6 kohaselt ei maksustata käibemaksuga teatud sotsiaalset laadi kaupade ja teenuste käivet, milleks mh on „muu koolitus“.¹ MTA on 2025. a pöördunud laagrikorraldajate poole ning teatanud, et korraldatavad noorte püsi- ja projektlaagrid ei ole KMS § 16 lg 1 p 6 alusel maksuvaba koolitusteenus, s.o vastavad teenused on käibemaksuga maksustatavad.
4. ELKL palub hinnata, kas MTA on seoses KMS § 16 lg 1 p-i 6 rakendamisega järginud põhiõiguste kaitse põhimõtet ja hea halduse tava. Ühtlasi palub ELKL õiguskantsleril hinnata, kas KMS § 16 lg 1 p-i 6 regulatsioon maksuvabastust piiravate tingimuste osas on kooskõlas põhiseadusest tuleneva õigusselguse põhimõttega ning kas MTA tegevus on kooskõlas laste ja noorte õiguste ja huvidega, arvestades MTA tegevusest tulenevaid tagajärgi laagriteenuste kättesaadavusele.

¹ Maksuvabastuse aluseks on mh käibemaksudirektiivi artikli 132 lõike 1 punktid i ja j, mis lähtub põhimõttest, et sotsiaalse iseloomuga koolitusteenust käsitatakse maksuvaba käibena.

II. PÖÖRDUMISE ALUSEKS OLEVAD ASJAOLUD

5. Alates 2006. aastast on laagriteenuste maksustamisel juhindatud Rahandusministeeriumi (RaM) ringkirjast „Koolitusteenuse maksustamine“ (03.2006 nr. 5-1/317)², milles on selgitatud järgmist:

„Maksuvabastuse alt on välistatud ärilistel eesmärkidel antav muu koolitus. [...] Isikute puhul, kes ei ole äriühingud (MTÜ-d, asutused, SA-d jne.), hinnatakse ärilist eesmärki konkreetse koolituspakkumise piires. Mittetulundusühingute tegevus (sh koolitus) on üldjuhul maksuvaba käive. Seda eeldusel, et mittetulundusühing tegutseb mitteärilistel eesmärkidel vastavalt oma juriidilisele vormile. Ärilise eesmärgi määratlemiseks on üldjuhul asjaolu, kas konkreetse koolituspakkumise koostamisel planeeritakse saada kasumit (tulu ületab kulusid). Lisaks lähtutakse ärilise eesmärgi määratlemisel ka sellest, kas koolituspakkumine mõjutab konkurentsi koolitusturul, koolituse hind on võrreldav äriühingute sarnaste koolituste hinnaga, mittetulundusühingu juhtkond on palgaline ja palk on võrreldav selle valdkonna palkadega äriühingutes. Hinnangu koolituse ärilisele iseloomule annab ennekõike koolituspakkuja, kes hindab, kas tema pakutava koolituse eesmärk on kasumi teenimine ja sellega konkureeritakse koolitusturul. Maksuhaldur omakorda hindab, kas hinnang on adekvaatne ja kas pakutava koolitusteenuse maksuvabastus moonutab konkurentsi.“

6. 2025. aasta septembris saatis MTA laiaulatuslikult teavituskirju juriidilistele isikutele, kelle tegevusalaks oli märgitud „koolitustegevus“ ning kes ei olnud käibemaksukohustuslasena registreeritud, juhtides tähelepanu võimalikule käibemaksukohustusele. MTA on asunud seisukohale, et laagrite korraldamine ei ole KMS § 16 lg 1 p 6 alusel maksuvaba koolitusteenus, vaid korraldatavad noorte püsi- ja projektlaagrid on käibemaksuga maksustatavad.
7. MTA teavituskirjade tulemusena pöördusid mitmed MTÜ-dena tegutsevad laagrikorraldajad ELKL-i ja teadaolevalt ka HARNO poole küsimusega, kuidas tuleks sisustada KMS § 16 lg 1 p-s 6 toodud mõistet „ärilistel eesmärkidel“, arvestades, et MTÜ-de tegevust ei viida läbi ärilistest eesmärkidest lähtuvalt. Sellest tulenevalt on nii ELKL kui ka MTÜ Eesti Erahuvikoolide Liit (EEHKL) pöördunud nii Haridus- ja Teadusministeeriumi (HTM) kui ka RaM-i ja MTA poole, kuid siiani puudub ühtne arusaam maksukohustuse olemasolust.
8. 08.10.2025 vastuskirjas ELKL-ile on HTM (**lisa 1**) asunud seisukohale, et noorte püsi- ja projektlaagrid, mis tegutsevad NTS-i alusel ning pakuvad tervistavat ja arendavat puhkust, kuuluvad hariduslikku ja sotsiaalset laadi teenuste hulka. Selliste teenuste eesmärk ei ole äriline kasum, vaid noorte mitmekülgse arengu toetamine, mis on osa mitteformaalsest õppest, kuulub haridusvaldkonna reguleerimisalasse ning peaks olema vabastatud käibemaksu tasumisest. Samasisulist seisukohta on HTM väljendanud ka 09.10.2025 kirjas

² Vt ka RMP. Koolitusteenuse käibemaksuga maksustamine. [Link](#).

MTA-le (**lisa 2**), selgitades mh, et laagrite maksustamine võib mõjutada oluliselt nende kättesaadavust lastele ja noortele ning seeläbi ka noorsootöö valdkonna eesmärkide täitmist.

9. 10.04.2026. a toimus RaM-i, MTA, HTM-i, HARNO, EEHKL-i ja ELKL-i osavõtul infotund, milles RaM ja MTA selgitasid enda lähenemist laagriteenuste maksustamisele. RaM-i nägemuses on noorte püsi- ja projektlaagrid puhkusteenus, mida tuleks maksustada tavapärasel korral käibemaksuga. Kohtumisel lubas HTM, et noorsootöö seaduses muudetakse projekt- ja püsilaagrite määratlust, millega tuuakse senisest selgemini välja laagrite seos mitteformaalõppe ja koolitusega. See on RaM-i hinnangul vajalik, et laagreid saaks käsitleda „muu koolitusena“ käibemaksuseaduse tähenduses. Kahjuks ei osanud RaM ja MTA selgitada, mida peaksid laagrikorraldajad tegema seni, kuni seadust täpsustatakse ning millel põhineb RaM-i hinnang, et laagriteenused ei vasta juba täna (või enam) maksuvaba käibe tingimustele – kui lahendus peitub ainult seaduses mõiste täpsustamises, mitte teenuse tegelikus sisus. RaM-i esindajad vastasid ainult, et jäävad eriarvamusele selles osas, et laagrites pakutav teenus on haridusliku sisuga ja mitte puhkuse teenus ning, et seadused on kõigile ühtviisi täitmiseks.
10. Alljärgnevalt esitab ELKL õiguslikud põhjendused, mis kinnitavad, et MTA tegevus on olulisel määral vastuolus hea halduse tavaga, rikub õigusselguse põhimõtet ning kahjustab otseselt laste ja noorte põhiõigusi ja huve.

III. ÕIGUSLIKUD PÕHJENDUSED

A. VASTUOLU HEA HALDUSE TAVAGA

11. Hea halduse tavast tulenevalt tuleb ametiasutustel korraldada oma töö selliselt, et keegi ei jääks nende tegevuse või tegevusetuse tõttu teadmatusse või ebamäärasesse olukorda.³ Hea halduse tava eeldab, et ametiasutus tegutseb selgelt, järjepidevalt ja ettenähtavalt. MTA on aastakümneid aktsepteerinud olukorda, kus suur osa laagrikorraldajatest ei ole laagriteenustelt käibemaksu tasunud. Ootamatult on MTA asunud vastupidisele seisukohale, et laagrid on üldjuhul käibemaksuga maksustatavad.
12. MTA on jätnud laagrikorraldajad õiguslikult ebaselgesse olukorda, kuna arusaamatuks jääb, kas ja millistel tingimustel laagriteenustelt käibemaksu tasumise kohustus tekib. KMS § 16 lg 1 p 6 kohaselt on käibemaksust vabastatud alus-, põhi-, kutse-, kesk- või kõrghariduskoolitus, sh õppevahend, mille koolitusteenuse osutaja võõrandab teenuse saajale, üldhariduskoolitusega seotud eraõppetunni andmine ja muu koolitus, v.a ärilistel eesmärkidel antav muu koolitus.
13. Praktikas on osutunud problemaatiliseks nii mõiste „muu koolitus“ kui ka mõiste „ärilistel eesmärkidel“ sisustamine. MTA on oma 2025. aasta septembri teavituskirjades viidanud sellele, et laagrikorraldajatel tekib käibemaksukohustus tulenevalt sellest, et koolitusel on „äriline eesmärk“ – samas ajal ei ole MTA selgelt välja toonud, milliste konkreetsete kriteeriumide alusel tuleb hinnata, kas MTÜ-na tegutseva laagrikorraldaja teenus on „ärilistel eesmärkidel“ antav koolitus või mitte. RaM seevastu on läinud veelgi kaugemale

³ Õiguskantsleri aastaülevaade 2024/2025. Hea haldus. Halb haldus. [Link](#).

ning leidnud, et laagriteenuste puhul ei saa üldse rääkida koolitusest, vaid tegu on noorte tervistava ja arendava puhkuse teenusega vastavalt NTS § 10¹. Seejuures möonis RaM, et koolitusega seotud noorte püsi- ja projektlaagritele tuleks maksuvabastust rakendada, s.o vajadusel seadust muutes (**lisa 3**).

14. Olukorra ebaselgust süvendab asjaolu, et erinevad ametiasutused on nii mõiste „muu koolitus“ kui ka „äriistel eesmärkidel“ sisustamisel jõudnud vastukäivatele seisukohtadele. Toome need vastuolud välja alljärgnevalt:

- a) HTM on 08.10.2025 vastuskirjas⁴ asunud seisukohale, et NTS-i alusel tegutsevate noorte püsi- ja projektlaagrite teenuse eesmärk ei ole äriiline kasum ning sellised teenused peaksid olema käibemaksust vabastatud tulenevalt sellest, et tegemist on haridusliku teenusega. Teisiti öelduna on HTM-i hinnangul tegu muu koolitusega, millel puudub äriiline eesmärk. Täpsemalt on kirjas toodud:

„Jagame teie seisukohta, et noorte- ja projektlaagrid, mis tegutsevad noorsootöö seaduse alusel ning pakuvad tervistavat ja arendavat puhkust, kuuluvad hariduslikku ja sotsiaalset laadi teenuste hulka. Selliste teenuste eesmärk ei ole äriiline kasum, vaid noorte mitmekülgse arengu toetamine, mis on osa mitteformaalsest õppest, kuulub haridusvaldkonna reguleerimisalasse ning peaks olema vabastatud käibemaksu tasumisest.“

- b) MTA on seevastu asunud seisukohale, et laagriteenus ei ole maksuvaba koolitusteenus ning MTÜ-de ja SA-de puhul on äriistel eesmärkidel antav koolitus selline, millega konkureeritakse koolitusturul ja mille eesmärgiks on tulu teenimine (**lisa 4**).

Kui isegi riigi ametiasutused ei suuda omavahel üksmeelele jõuda, kas ja millal maksukohustus eksisteerib, ei saa eeldada, et laagrikorraldajad suudaksid oma maksukohustust mõistlike pingutustega kindlaks teha. Laagrikorraldajad on jäänud MTA uue praktika tulemusena äärmiselt ebamäärasesse olukorda ning sellel on otsesed negatiivsed mõjud nii tuleviku maksukohustuste osas kui ka tagasiulatuvalt. Seejuures tõusetub küsimus, kas laagrikorraldajad, kes ei ole varasematel aastatel käibemaksu deklareerinud ja tasunud, peaksid seda tegema tagantjärele.

ELKL möönab, et maksupoliitika kavandamine ja elluviimine kuulub RaM-i valitsemisalasse (VVS § 65). Samas aga olukorras, kus maksustamise aluseks on asjaolu, mille sisustamine on teise ministeeriumi valitsemisalas, tuleks lähtuda selle teise pädeva ministeeriumi seisukohast – see oleks ka paremini kooskõlas majandusliku tõlgendamise põhimõttega. Hariduspoliitika elluviimine, sh huvihariduse ja noorsootöö korraldamine kuulub HTM-i valitsemisalasse (VVS § 58). HTM on praegusel juhul selgelt väljendanud, et noorte püsi- ja projektlaagrid kuuluvad muu koolituse mõiste alla, millel puudub äriiline eesmärk. Selline lähenemine on ka põhjendatud arvestades noorte- ja projektlaagrite

⁴ HTM-i 08.10.2025. a kiri nr 11-1.1/25/4300-2 ELKL-ile.

kuulumist haridussüsteemi, mida riik aktiivselt haridus- ja noortepoliitika kaudu toetab ning mille edendamine lähtub ülekaalukatest avalikest huvidest.⁵

B. VASTUOLU ÕIGUSSELGUSE JA – KINDLUSE PÕHIMÕTTEGA

15. Põhiseaduse (PS) §-st 10 tuleneb õiguskindluse põhimõte, mis hõlmab ka õigusselguse põhimõtet. Õigusselguse põhimõte nõuab, et õigustloovad aktid oleksid selged ja üheselt mõistetavad ning põhjustaksid võimalikult vähe vaidlusi.⁶ Õigusselguse põhimõttest tulenevalt peavad ka õigusnormid olema piisavalt selged ja arusaadavad, et üksikisikul oleks võimalik avaliku võimu organi käitumist teatava tõenäosusega ette näha ja oma tegevust reguleerida.⁷
16. Nagu eelnevalt selgitatud puudub selgus KMS § 16 lg 1 p 6 kohaldumise osas, s.o kas ja millal maksukohustus laagriteenuste puhul eksisteerib. Laagrikorraldajad on seisukohal, et MTÜ-de osutatavad laagriteenused ei ole ja ei peaks olema käibemaksuga maksustatavad, sest MTÜ-de tegevuse eesmärk ei saa olla laagriteenuste osutamise kaudu tulu teenimine – seejuures MTÜ-de puhul välistab selle juriidiline vorm kasumi jaotamise (MTÜS § 1 lg 2). NTS-i alusel tegutsevate noorte püsi- ja projektlaagrite teenuse eesmärk ei ole äriiline kasum ning sellised teenused peaksid olema käibemaksust vabastatud. Kuni MTA praktika muutuseni on valdav osa laagrikorraldajatest ja ka pädevad ametiasutused KMS § 16 lg 1 p 6 selliselt tõlgendanud ja oma tegevust korraldanud. Oluline on siiski rõhutada, et õigusselguse põhimõttest tulenevalt peab õigusnorm olema selge eelkõige selle adressaadile, s.o laagrikorraldajatele. MTA tegevuse tulemusena ei saa KMS § 16 lg 1 p 6 enam õigusselguse põhimõttega kooskõlas olevaks pidada. Ka asjaolu, et sama sätte osas jõutakse ca 20 aastat hiljem täiesti erinevatele järeldustele, viitab sellele, et normi ei saa piisavalt selgeks pidada.⁸
17. Normi ebaselgust süvendab asjaolu, et MTA on kasutanud sätte sisustamisel terminoloogiat, mida seadus ei sisalda. MTA sisustas oma kodulehel seaduses sätestatud mõistet „äriistel eesmärkidel“ kriteeriumiga „sümboolne tasu“, märkides, et muu koolitus ei ole maksuvaba, kui koolitusteenuse eest saadav tasu ei ole sümboolne (**lisa 5**). MTA tunnistas 31.10.2025 vastuskirjas, et termini „sümboolne tasu“ kasutamine on tekitanud „asjatut segadust“, ning lubas selle väljendi kodulehel parandada (vt lisa 4). Kui haldusorgan ise tunnistab, et tema poolt kasutatud terminoloogia on eksitav, kinnitab see, et normi adressaadid – laagrikorraldajad – ei ole saanud oma maksukohustust mõistlike pingutustega kindlaks teha.
18. Samuti ei ole termini „sümboolne tasu“ eemaldamine kodulehelt aidanud kaasa sellele, et „äriiline eesmärk“ oleks kõigile üheselt arusaadav. MTA vastuskirja ning ka kodulehel avaldatud juhiste kohaselt on „äriistel eesmärkidel antav koolitus“ selline, millega konkureeritakse koolitusturul ja mille eesmärgiks on tulu teenimine. ELKL-ile jääb

⁵ Selliselt erineb noorte püsi- ja projektlaagrite käsitus oluliselt RaM-i viidatud Euroopa Kohtu otsusest kohtuasjas C-449/17, kus käsitati autokoolides toimuvat õpet. Esiteks ei olnud tegu „laste ja noorte haridusega“ ning teiseks ei olnud tegu „osaga riigi haridussüsteemist“.

⁶ Ü. Madise, jt (toim). Eesti Vabariigi Põhiseadus. Komm. Vlj. Tallinn: 2020. § 10/48. [Link](#).

⁷ RKHKo [3-3-1-75-15](#), p 20.

⁸ RaM esindaja viitas 10.04. kohtumisel, et enne 2006. aastat oli maksuvaba muu koolitus, va äriühingu või FIE poolt osutatav koolitus – MTÜ vormi kasutati maksuvabastuse saamiseks ja rikuti konkurentsi. <https://www.riigiteataja.ee/akt/975624>

arusaamatuks, mida on silmas peetud tulu teenimise eesmärgi all. Mõistlik on eeldada, et ükski MTÜ ei sea endale iseseisvaks eesmärgiks teenuste osutamist viisil, kus sellest ei laeku mitte mingit tulu, sest sellisel juhul ei oleks võimalik oma põhitegevust ellu viia. Juhul kui MTA peab ärilise eesmärgi all silmas igasugust põhitegevusest saadud tulu, siis see välistaks maksuvabastuse kohaldamise kõikidele teenustele, mis on käsitatavad „muu koolitusena“ – see oleks aga vastuolus maksuvabastust võimaldava seaduse mõttega.⁹ Kui tulu teenimise soovi all on silmas peetud kasumi teenimist ja selle jaotamisest, siis selle välistab MTÜ-de puhul selle juriidiline vorm.

19. Eeltoodust nähtub, et KMS § 16 lg 1 p 6 lauseosa „välja arvatud ärielistel eesmärkidel antav muu koolitus“ ei vasta PS §-st 10 tulenevale õigusselguse põhimõttele. Isiku suhtes kohustusi loov õigusnorm peab olema piisavalt selge ja arusaadav, et isik saaks oma käitumist vastavalt kujundada. Kui normi adressaadid, haldusorgan ja valdkondlik ministeerium ei suuda üksmeelele jõuda normi sisus ning RaM ise tunnistab vajadust muuta seadust probleemi lahendamiseks, ei saa eeldada, et laagrikorraldajad suudaksid oma maksukohustust üheselt kindlaks teha. Normi ebaselgus on käesoleval juhul eriti tõsine, kuna tegemist on kohustusi loova sättega, mille ebaselgus toob kaasa olulised rahalised tagajärjed ning võib kaasa tuua tagasiulatuvaid maksunõudeid laagrikorraldajate vastu. Seda enam, et ca 20 aastat on lähtutud sellest, et laagrid ei ole KMS § 16 lg 1 p 6 alusel käibemaksuga maksustatavad. ELKL palub õiguskantsleril hinnata, kas KMS § 16 lg 1 p 6 lause osa „välja arvatud ärielistel eesmärkidel antav muu koolitus“ on kooskõlas PS §-st 10 tuleneva õigusselguse põhimõttega.

C. LASTE ÕIGUSTE KAHJUSTAMINE

20. PS § 37 lõike 1 kohaselt on igaühel õigus haridusele, mis hõlmab ka huviharidust.¹⁰ Arvestades Eesti haridussüsteemi korraldust, tuleb osaks haridusest lugeda ka mitteformaalõpet, sh seda mida pakutakse osana noorsootööst (HaS § 18¹ lg 2). Lapse õiguste konventsiooni artikkel 31 tunnustab lapse õigust puhkusele ja jõudeajale, mida ta saab kasutada mänguks ja meelelahutuslikuks tegevuseks vastavalt eale ning vabaks osavõtuks kultuuri- ja kunstielus. NTS-i alusel korraldatavad noorte püsi- ja projektlaagrid on oluline osa mitteformaalsest haridusest, pakkudes lastele ja noortele tervistava ja arendava puhkuse teenust ning toetades nende mitmekülgset arengut. Kuigi NTS § 10¹ viitab sõnale „puhkus“ on noorte- ja projektlaagrite sisuks erinevad arendavad ja (huvi-)hariduslikud tegevused (vt NTS § 10² ja ELKL analüüs¹¹ **lisa 6**). MTA tõlgendus, mille kohaselt laagriteenused on pelgalt „puhkus“ ning seeläbi käibemaksuga maksustatavad, toob paratamatult kaasa laagriteenuste hinna tõusu, mis omakorda piirab laste ja noorte osalemisvõimalusi. Käibemaksu lisandumine laagriteenuse hinnale tähendab kuni 24%-list hinnatõusu, mis on eriti koormav vähekindlustatud peredele ning võib viia olukorrani, kus

⁹ Euroopa Kohtu praktika kohaselt tuleb maksuvabastusi sisustada kitsalt, kuid see ei saa viia selleni, et maksuvabastused kaotavad oma mõju. Euroopa Kohtu 4. mai 2017. aasta kohtuotsus Brockenhurst College, [C-699/15](#), EU:C:2017:344, punkt 23 ja seal viidatud kohtupraktika.

¹⁰ Ü. Madise, jt (toim). Eesti Vabariigi Põhiseadus. Komm. Vlj. Tallinn: 2020. § 37/8. [Link](#).

¹¹ ELKL on teinud analüüsi noorte tervistava ja arendava puhkuse teenuse käsitamise mitteformaalõppe ning käibemaksuseaduse § 16 lg 1 p 6 tähenduses „muu koolitusena“ (vt lisa 6).

paljud lapsed jäävad laagritest kõrvale. MTA ei tohiks õigusakte tõlgendada viisil, mis kaudselt piirab laste ja noorte juurdepääsu hariduslikele ja arendavatele teenustele. Seda eriti olukorras, mil vastavate teenuste osutamine ei lähtu ärilistest eesmärkidest, s.o eesmärgist teenida tulu. Seejuures oleks noorte püsi- ja projektlaagrite maksustamine ka vastuoluline arvestades, et laagrite korraldamist toetatakse nii riiklikult kui ka kohalike omavalitsute poolt just sellel eesmärgil, et suurendada (sh vähekindlustatud perede) laste ja noorte juurdepääsu nendele teenustele.¹²

21. Veelgi tõsisem on olukord, kus MTA tõlgenduse kohaselt ei ole maksuvabastus laagriteenustele kunagi kohaldunud. Selline olukord võib teoreetiliselt tuua kaasa tagasiulatuvaid maksunõudeid ja -menetlusi. Arvestades, et valdav osa laagrikorraldajatest on MTÜ-d, kelle eelarved on niigi piiratud ning kelle tegevus sõltub suuresti vabatahtlikke tööst, lapsevanemate osalustasudest ja projektipõhisest rahastusest, oleksid sellised tagasiulatuvad maksunõuded paljudele laagrikorraldajatele eksistentsiaalselt hävitavad. See tooks kaasa laagrite sulgemise ja laagriteenuste pakkumise olulise vähenemise, mis omakorda kahjustaks otseselt kümnete tuhandete laste ja noorte huve ning õigust haridusele ja arendavale tegevusele. ELKL rõhutab, et õiguskantsler on ÕKS § 1 lg 8 kohaselt ka lasteombudsman, kelle ülesanne on seista laste ja noorte õiguste kaitsmise ja edendamise eest. ELKL palub õiguskantsleril hinnata, kas MTA rakenduspraktika on kooskõlas laste ja noorte õiguste kaitsega ning kas MTA on oma tegevuses piisavalt arvestanud tõlgenduse mõjuga laste ja noorte osalemisvõimalustele hariduses.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Kauri Kõtsi, ELKL juhatuse liige

Lisad:

- 1 HTM-i 08.10.2025 vastus ELKL pöördumisele seoses laagrite käibemaksustamisega;
- 2 HTM-i 09.10.2025 päring MTA-le seoses laagrite käibemaksustamisega;
- 3 RaM-i 05.03.2026 vastus ELKL-i selgitustaotlusele;
- 4 MTA 31.10.2025 vastus EML ja EEHKL selgitustaotlusele;
- 5 EML ja EEHKL 10.10.2025 selgitustaotlus MTA-le;
- 6 ELKL laagrite KM analüüs 24.04.2026.

¹² Hariduslike teenuste maksustamise probleemile on osundanud mh Euroopa Kohtu kohtujurist Maciej Szpunar oma ettepanekus kohtuasjas nr [C-449/17](#), p-is 21: „[...] Neil põhjustel investeerivad kaasaegsed riigid, sealhulgas liikmesriigid väga suuri rahasummasid haridussüsteemide hoidmisse ja arendamisse. Seetõttu tekiks vastuolu, kui nad samal ajal maksustamise kaudu piiraksid süsteemile juurdepääsu selle raames pakutavate teenuste maksumuse tõstmise teel. Samuti läheks see vastuollu võrdväärsuse põhimõttega, kuna muudaks vähemkindlustatud isikute juurdepääsu haridussüsteemile raskemaks. Lõpuks tasub meenutada, et laste hariduse eest tasumine lasub tavaliselt nende vanemate õul. Sageli on need kulud väga kõrged ja mitte ühekordsed, vaid neid tuleb kanda pikema perioodi vältel. Kui need kulud ületavad nende rahalisi võimalusi, võib see panna neid otsustama mitte üksnes lastele hariduse pakumisest loobuma, vaid ka hoiduma üldse laste saamisest, mis omakorda toob kaasa nii mõneski liikmesriigis tuttavad demograafilised probleemid.“ Kuigi kohtujurist väljendas oma seisukohta seoses alg- kesk ja kõrghariduse kättesaadavusega, on see asjakohane ka praegusel juhul.